

Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Anden Udvidede Afdeling)

22. januar 2013 *

»Statsstøtte — jern- og stålindustri — skattemæssige incitament til fremme af udviklingen af grænseområdet mod det tidligere DDR og det tidligere Tjekkoslaviet — ikke anmeldt støtte — beslutning, som erklærer støtte for uforenelig med fællesmarkedet — tilbagesøgning — forsinkelse — retssikkerhed — beregning af den støtte, som skal tilbagebetales — støtte, som henhører under EKSF-traktaten — investeringer, som tilsigter at beskytte miljøet — diskonteringsats«

I sag T-308/00 RENV,

Salzgitter AG, Salzgitter (Tyskland), ved advokaterne J. Sedemund og T. Lübbig,

sagsøger,

støttet af:

Forbundsrepublikken Tyskland ved M. Lumma og A. Wiedmann, som befuldmægtigede, bistået af advokat U. Karpenstein,

intervenient,

mod

Europa-Kommissionen, først ved V. Kreuschitz og M. Niejahr, derefter ved Kreuschitz og T. Maxian Rusche, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning 2000/797/EKSF af 28. juni 2000 om Tysklands statsstøtte til Salzgitter AG, Preussag Stahl AG og koncernens datterselskaber inden for jern- og stålindustrien, nu Salzgitter AG – Stahl und Technologie (SAG) (EFT L 323, s. 5),

har

RETTEN (Anden Udvidede Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, N.J. Forwood (refererende dommer), og dommerne F. Dehousse, I. Wiszniewska-Białecka, J. Schwarcz og A. Popescu,

justitssekretær: fuldmægtig T. Weiler,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 10. juni 2011,

* Processprog: tysk.

afsagt følgende

Dom

Twistens baggrund

- 1 Sagsøgeren, Salzgitter AG, er en del af en koncern, som driver virksomhed inden for jern- og stålindustrien, og som består af virksomheden Preussag Stahl AG og andre virksomheder inden for den samme sektor.
- 2 I Tyskland blev »Zonenrandförderungsgesetz« (den tyske lov til fremme af udviklingen af grænseområdet mod den tidligere Tyske Demokratiske Republik (DDR) og det tidligere Tjekkoslaviet, herefter »ZRFG«) vedtaget den 5. august 1971. Denne lovgivning ligesom senere ændringer heraf, blev godkendt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i henhold til EF-traktatens artikel 92 (nu artikel 87 EF) og EF-traktatens artikel 93 (nu artikel 88 EF). De sidste ændringer af ZRFG blev godkendt af Kommissionen som statsstøtte, der var forenelig med EF-traktaten (EFT 1993 C 3, s. 3). ZRFG blev endeligt ophævet i 1995.
- 3 Lige fra begyndelsen fastsatte ZRFG's § 3 skattemæssige incitamenter i form af ekstraordinære afskrivninger (Sonderabschreibungen) og skattefrie hensættelser (steuerfreie Rücklagen) ved investeringer foretaget i forbindelse med oprettelse af virksomhed i grænseområdet mod det tidligere DDR eller det tidligere Tjekkoslaviet (herefter »Zonenrandgebiet«).
- 4 Efter i årsregnskaberne for 1994/1995 og 1995/1996 for Preussag Stahl AG, et af selskaberne i den nuværende Salzgitter AG-koncern, at have konstateret, at dette selskab i en række tilfælde mellem 1986 og 1995 havde modtaget støtte med hjemmel i ZRFG's § 3, underrettede Kommissionen ved skrivelse af 3. marts 1999 Forbundsrepublikken Tyskland om sin beslutning om at indlede proceduren efter artikel 6, stk. 5, i Kommissionens beslutning nr. 2496/96/EKSF af 18. december 1996 om fællesskabsregler for støtte til jern- og stålindustrien (EFT L 338, s. 42, herefter »sjette stålstøttekodeks«). Ved denne beslutning, som blev offentliggjort den 24. april 1999 i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* (EFT C 113, s. 9), opfordrede Kommissionen interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til den omhandlede støtte. Under den administrative procedure modtog Kommissionen bemærkninger fra de tyske myndigheder ved skrivelse af 10. maj 1999 samt bemærkningerne fra den eneste tredjepart, som havde fremsat bemærkninger, nemlig UK Steel Association. Kommissionen fremsendte de sidstnævnte bemærkninger til Forbundsrepublikken Tyskland.
- 5 Den 28. juni 2000 vedtog Kommissionen beslutningen om Forbundsrepublikken Tysklands statsstøtte til sagsøgeren, Preussag Stahl AG og koncernens datterselskaber inden for jern- og stålindustrien, nu Salzgitter AG – Stahl und Technologie (SAG) (EFT L 323, s. 5, herefter »den anfægtede beslutning«). I medfør af denne beslutning blev de ekstraordinære afskrivninger og skattefrie hensættelser, som var fastsat i ZRFG's § 3, og som sagsøgeren havde foretaget i forhold til et beregningsgrundlag på henholdsvis 484 mio. og 367 mio. DEM, anset for statsstøtte, som var uforenelig med fællesmarkedet. Ved den anfægtede beslutnings artikel 2 og 3 pålagde Kommissionen Forbundsrepublikken Tyskland at kræve støtten tilbagebetalt af modtageren og opfordrede denne medlemsstat til at meddele de nærmere betingelser for denne tilbagesøgning.
- 6 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 21. september 2000 anlagde sagsøgeren sag med påstand om annullation af den anfægtede beslutning. Forbundsrepublikken Tyskland fik tilladelse til at intervenere i sagen til støtte for sagsøgerens påstande.

- 7 Ved dom af 1. juli 2004, Salzgitter mod Kommissionen (sag T-308/00, Sml. II, s. 1933), annullerede Retten delvist den anfægtede beslutning.
- 8 Retten, som forkastede det første, andet, tredje og ottende anbringende, fandt derimod som svar på det syvende anbringende om tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet, at Kommissionen ikke – uden derved at tilsidesætte dette princip – i 2000 kunne kræve tilbagesøgning af den støtte, sagsøgeren havde modtaget mellem 1986 og 1995. Den annullerede derfor den anfægtede beslutnings artikel 2 og 3 vedrørende Forbundsrepublikken Tysklands pligt til at tilbagesøge statsstøtten, der var berørt af denne beslutning.
- 9 Retten fandt det under disse omstændigheder ufornuddent at tage stilling til det fjerde, femte og sjette anbringende om beregningen af den støtte, som skulle tilbagesøges.
- 10 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 16. september 2004 iværksatte Kommissionen appel til prøvelse af denne dom. Sagsøgeren har ved kontraappel nedlagt påstand om delvis ophævelse af den appellerede dom, bl.a. i det omfang Retten ikke havde annulleret den anfægtede beslutnings artikel 1, som kvalificerede de ekstraordinære afskrivninger og de skattefrie hensættelser, som selskabet havde nydt godt af i medfør af ZRFG, som »statsstøtte«.
- 11 Ved dom af 22. april 2008, Kommissionen mod Salzgitter (sag C-408/04 P, Sml. I, s. 2767, herefter »dommen i appelsagen«), forkastede Domstolen kontraappellen. Den ophævede derimod dommen i sagen Salzgitter mod Kommissionen, nævnt i præmis 7 ovenfor, for så vidt som den havde annulleret den anfægtede beslutnings artikel 2 og 3. Domstolen fandt i det væsentlige, at Retten havde foretaget urigtig retsanvendelse, idet den under de foreliggende omstændigheder ikke havde prøvet, om Kommissionen havde gjort sig skyldig i åbenbar forsømmelse og klart havde tilsidesat sin pligt til at udvise rettidig omhu ved udøvelsen af sine kontrolbeføjelser, ved at have anset den omtvistede støtte for ulovlig og pålagt støtten tilbagebetalt i juni 2000. Domstolen hjemviste herefter sagen til Retten og udsatte afgørelsen om sagens omkostninger.

Retsforhandlinger og parternes påstande efter hjemvisningen

- 12 Sagen er blevet henvist til Rettens Syvende Udvidede Afdeling. Da sammensætningen af Rettens afdelinger er blevet ændret, og den refererende dommer er blevet tilknyttet Anden Udvidede Afdeling, er den foreliggende sag følgelig blevet henvist til denne afdeling.
- 13 I overensstemmelse med artikel 119, stk. 1, i Rettens procesreglement har sagsøgeren, Kommissionen og, i sin egenskab af intervenient, Forbundsrepublikken Tyskland, indgivet skriftlige indlæg.
- 14 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten besluttet at indlede den mundtlige forhandling og har som led i de foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse, der er omhandlet i artikel 64 i Rettens procesreglement, anmodet parterne om skriftligt at besvare en række spørgsmål. Parterne har efterkommet anmodningerne inden for de fastsatte frister.
- 15 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret spørgsmål fra Retten under retsmødet den 10. juni 2011. Ved denne lejlighed afgav Becker, som var chef for sagsøgerens Juridiske Tjeneste fra 1972 til 2001, og Boeshertz, kontorchef i Kommissionens Generaldirektorat for Konkurrence og ansvarlig for den sag, som resulterede i Kommissionens vedtagelse af den anfægtede beslutning, vidneudsagn for Retten.
- 16 Sagsøgeren og Forbundsrepublikken Tyskland har nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede beslutnings artikel 2 og 3 annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Subsidiært:

- Den anfægtede beslutnings artikel 1 annulleres, for så vidt som den vedrører investeringer for ca. 17 549 000 DEM samt investeringer for ca. 332 mio. DEM med henblik på miljøbeskyttelse, som ikke hørte under EKSF's område.
- Den anfægtede beslutnings artikel 2, stk. 2, tredje punktum, annulleres, og Kommissionen tilpligtes at fastsætte virksomhedens reelle konkrete fordel.
- Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger

17 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

- Frifindelse.
- Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

1. Formaliteten med hensyn til påstandene om, at Kommissionen tilpligtes at fastlægge den reelle fordel, som sagsøgeren har nydt godt af ved støtten

- 18 Sagsøgeren har inden for rammerne af de påstande, som er fremsat subsidiært, nedlagt påstand om, at Kommissionen tilpligtes at fastlægge den reelle fordel, som sagsøgeren har nydt godt af ved den omtvistede støtte ved hjælp af skattehensættelser.
- 19 Det bemærkes herved, at Unionens retsinstanser i forbindelse med den annullationskompetence, som de har i medfør af artikel 263 TEUF, ikke kan rette påbud til Unionens institutioner. Det påhviler i henhold til artikel 266 TEUF den pågældende institution at træffe de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af en dom i et annullationssøgsmål under udøvelse af det skøn, der i den forbindelse tilkommer institutionen, dog under overholdelse af domskonklusionen og præmisserne i den dom, den skal opfylde, af de EU-retlige regler og under Unionens retsinstansers kontrol (jf. i denne retning Rettens kendelse af 29.11.1993, sag T-56/92, Koelman mod Kommissionen, Sml. II, s. 1267, præmis 18, og Rettens dom af 15.6.2000, forenede sager T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 - T-607/97, T-1/98, T-3/98 - T-6/98 og T-23/98, Alzetta m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2319, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis).
- 20 Heraf følger, at påstandene nævnt i præmis 18 ovenfor ikke kan antages til realitetsbehandling.

2. Om realiteten

- 21 Eftersom dommen i appelsagen nævnt ovenfor i præmis 11 delvist ophævede den appellerede dom og hjemviste sagen til Retten, undersøger Retten indledningsvis det syvende anbringende om annulation af den anfægtede beslutnings artikel 2 og 3. Det skal inden for denne ramme afgøres, om Kommissionen under de foreliggende omstændigheder klart har tilsidesat sin pligt til at udvise rettidig omhu og har gjort sig skyldig i åbenbar forsømmelighed ved udøvelsen af sine kontrolbeføjelser ved at have anset den omtvistede støtte for ulovlig og pålagt den tilbagesøgt i juni 2000.

- 22 Hvis dette anbringende om tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet forkastes, påhviler det subsidiært Retten at undersøge de andre anbringender, som den ikke har truffet afgørelse om, og som er blevet fremsat til støtte for en påstand om en mindre vidtrækkende annullation. Disse anbringender vedrører henholdsvis, at Kommissionen med urette fandt, at visse investeringer henhørte under EKSF-traktaten, at en del af den omhandlede støtte tilsigtede at beskytte miljøet, og endelig at Kommissionen havde anlagt et urigtigt skøn vedrørende definitionen af den afgørende diskonteringssats.

Det syvende anbringende vedrørende tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet

- 23 I dommen i appelsagen, nævnt ovenfor i præmis 11, anførte Domstolen, at det grundlæggende krav om retssikkerhed, selv uden forældelsesfrister fastsat af fællesskabslovgiver, hindrer, at Kommissionen i det uendelige kan udsætte udøvelsen af sine beføjelser (jf. dommen i appelsagen, nævnt ovenfor i præmis 11, præmis 100-103).
- 24 Domstolen understregede imidlertid, at medlemsstaternes anmeldelse af statsstøtten er et centralt element i fællesskabslovgivningen om kontrol med denne støtte, og at støttemodtagerne principielt ikke kan have en berettiget forventning om, at statsstøtten er lovlig, hvis den ikke er blevet ydet under overholdelse af denne procedure (dommen i appelsagen, nævnt ovenfor i præmis 11, præmis 104).
- 25 Domstolen anførte i denne forbindelse også, at den særlige snævre karakter af reglerne vedrørende statsstøtte under EKSF-traktaten adskilte dem fra reglerne om statsstøtte under EF-traktaten (jf. dommen i appelsagen, nævnt ovenfor i præmis 11, præmis 105).
- 26 Domstolen udledte heraf, at hvis en støtte var ydet under EKSF-traktaten uden at være blevet anmeldt, ville den omstændighed, at Kommissionen i længere tid havde undladt at udøve sine kontrolbeføjelser og foreskrive tilbagesøgning af støtten, kun i undtagelsestilfælde, hvor Kommissionen havde begået en åbenbar forsømmelse og klart havde tilsidesat pligten til at udvise rettidig omhu, medføre, at denne beslutning om tilbagesøgning blev ulovlig (dommen i appelsagen, nævnt ovenfor i præmis 11, præmis 106).
- 27 Det bemærkes herved indledningsvis, at det er ubestridt, at den omtvistede støtte ikke blev anmeldt til Kommissionen af Forbundsrepublikken Tyskland. Sidstnævnte tilsidesatte således den forpligtelse, som påhvilede den i medfør af artikel 6 i Kommissionens beslutning nr. 3484/85/EKSF af 27. november 1985 om fællesskabsregler for støtte til jern- og stålindustrien (EFT L 340, s. 1, herefter »tredje stålstøttekodeks«) fra denne beslutnings ikrafttræden den 1. januar 1986 (dommen i appelsagen, nævnt ovenfor i præmis 11, præmis 93).
- 28 I modsætning til hvad Forbundsrepublikken Tyskland har gjort gældende, opstår der ikke tvivl om dennes tilsidesættelse af anmeldelsespligten, fordi sagsøgeren fra ikrafttrædelsen af tredje stålstøttekodeks havde truffet beslutninger om visse investeringer, hvis finansiering, der blev muliggjort med støtteordningen i ZRFG's § 3, skulle strække sig ud over denne dato.
- 29 Som Domstolen har anført i præmis 91 i dommen i appelsagen, nævnt ovenfor i præmis 11, sonderer EKSF-traktaten i modsætning til EF-traktaten nemlig ikke mellem ny støtte og eksisterende støtte, idet artikel 4, litra c), KS ganske enkelt forbyder medlemsstaterne at yde statsstøtte, uanset i hvilken form dette sker.
- 30 Heraf følger, at den anmeldelsespligt, som påhvilede Forbundsrepublikken Tyskland fra datoen for ikrafttrædelsen af tredje stålstøttekodeks, i givet fald vedrørte de skattemæssige fordele, som sagsøgeren havde opnået fra ikrafttrædelsen af sidstnævnte kodeks, på grundlag af ZRFG's § 3, herunder fordele vedrørende investeringer foretaget før denne dato.

- 31 Domstolen har endvidere fastslået, at støttens forenelighed med fællesmarkedet i relation til stålstøttekodekserne kun skal bedømmes i overensstemmelse med de gældende regler på tidspunktet for støttens faktiske tildeling (jf. dommen i appelsagen, nævnt ovenfor i præmis 11, præmis 92 og den deri nævnte retspraksis).
- 32 Det fremgår imidlertid bl.a. af de forklaringer, som Forbundsrepublikken Tyskland gav under retsmødet, at en virksomhed, for at være begunstiget af en støtte i henhold til ZRFG's § 3, hvert år i sin skatteopgørelse skulle ansøge om ekstraordinære afskrivninger og skattefrie hensættelser i henhold til denne bestemmelse. Det må således fastslås, at Forbundsrepublikken Tyskland udbetalte støtte til sagsøgeren på et tidspunkt, hvor det tredje stålstøttekodeks var trådt i kraft, og hvor dette dermed pålagde medlemsstaterne at anmelde den pågældende støtte på forhånd.
- 33 På den baggrund skal det derfor undersøges, om Kommissionens adfærd opfylder de kriterier, som er nævnt ovenfor i præmis 26.
- 34 Sagsøgeren har gjort gældende, at Kommissionen i det mindste siden 1982 var i besiddelse af oplysninger om den støtte, som selskabet var blevet tildelt. Kommissionen har siden modtaget flere aktivitetsrapporter og årsregnskaber fra sagsøgeren, hvoraf det klart fremgår, at sagsøgeren havde fået tildelt denne støtte.
- 35 Sagsøgeren har tilføjet, at Kommissionen var bekendt med, at Forbundsrepublikken Tyskland ikke havde anmeldt denne støtte, fordi den allerede var indledt, da det tredje stålstøttekodeks trådte i kraft, og at støtten ifølge Forbundsrepublikken Tyskland således ikke var omfattet af betegnelsen »projekter« i kodekets artikel 6.
- 36 Ifølge sagsøgeren var Kommissionen forpligtet til at udvise særlig omhu i denne sag, fordi den navnlig hvad angår den regionale støtte ændrede sin retlige opfattelse af artikel 4, litra c), KS grundlæggende, da den vedtog tredje stålstøttekodeks.
- 37 Sagsøgeren har ligeledes henvist til en efter dennes mening uadskillelig forbindelse mellem kvoteordningen og kontrollen af støtten. Heraf følger en forpligtelse til koordination og gensidig udveksling af oplysninger mellem Kommissionens forskellige kompetente tjenester med henblik på at tage hensyn til ulovlig støtte ved fastsættelsen af kvoter.
- 38 Kommissionen har bestridt disse argumenter. Kommissionen har gjort gældende, at den ikke var forpligtet til at læse disse aktivitetsrapporter, og at den omtvistede støtte ikke fremgår af disse og årsregnskaberne, selv om de henviser til ZRFG's § 3.
- 39 Der skal i denne henseende først og fremmest henvises til den forbindelse, som Kommissionen har fastsat mellem tildelingen af den ikke-godkendte støtte og produktionskvoterne i jern- og stålindustriektoren som led i tilpasningen af ordningen iværksat ved Kommissionens beslutning nr. 2794/80/EKSF af 31. oktober 1980 om indførelse af et kvotasystem for stålproduktionen for virksomhederne i jern- og stålindustrien (EFT L 291, s. 1).
- 40 Kommissionen kunne nemlig i henhold til artikel 15a i sin beslutning nr. 2177/83/EKSF af 28. juli 1983 om forlængelse af overvågningsordningen og systemet for produktionskvoter for visse produkter for virksomhederne i jern- og stålindustrien (EFT L 208, s. 1) »nedsætte en virksomheds kvoter, når den konstaterede, at den pågældende virksomhed [havde] modtaget støtte, der ikke er tilladt af Kommissionen i henhold til beslutning nr. 2320/81/EKSF, eller at betingelserne for tilladelse af støtten ikke er overholdt«. Ifølge bestemmelsen »udelukke[de] [e]n sådan konstatering [...] virksomheder fra at modtage tilpasning [af kvoterne] i henhold til artikel 14, 14a, 14b, 14c og 16 [i beslutning nr. 2177/83]«. Foranstaltningerne med forlængelse af overvågningsordningen og systemet for produktionskvoter indeholdt i det væsentlige identiske regler.

- 41 Domstolen fastslog i denne forbindelse, at kvoteordningen og stålstøttekodekserne udgør et sammenhængende regelsæt og forfølger et fælles mål, nemlig at fremme den strukturomlægning, der er nødvendig for at tilpasse produktionen og produktionskapaciteten til den forventede efterspørgsel, og at genoprette den europæiske jern- og stålindustris konkurrencedygtighed, og at det således hverken er udtryk for vilkårlighed eller forskelsbehandling, at de oplysninger, der er fremkommet ved anvendelsen af den ene af ordningerne, kan anvendes som referencegrundlag i den anden (jf. dommen i sagen Salzgitter mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 7, præmis 177 og den deri nævnte retspraksis).
- 42 Det følger heraf, at Kommissionen i medfør af overvågningsordningen og systemet for produktionskvoter, der er beskrevet ovenfor i præmis 40, kunne efterprøve oplysningen om stål- og jernvirksomhedernes produktion for at afgøre, om en opretholdelse eller forøgelse af produktionskapaciteten udgjorde ikke-godkendt statsstøtte, og i givet fald om der følgelig var grundlag for at nedsætte de kvoter, de begunstigede virksomheder var tildelt.
- 43 Det står i nærværende sag fast, at Kommissionen har modtaget flere aktivitetsrapporter og årsregnskaber fra sagsøgeren efter slutningen af 1988, hvoraf de første vedrørte regnskabsåret 1987/1988. Disse meddelelser skete hovedsageligt som led i procedurer vedrørende tildeling af sagsøgerens produktionskvoter.
- 44 Det bestrides heller ikke, at de første rapporter og årsregnskaber i det væsentlige indeholdt angivelser, der svarede til dem, der var indeholdt i sagsøgerens aktivitetsrapporter og årsregnskaber for 1994/1995 og 1995/1996, som førte Kommissionen til at iværksætte den undersøgelse, der førte til vedtagelsen af den anfægtede beslutning. Disse oplysninger består i en rubrik, hvoraf i de forskellige dokumenter fremgår de ekstraordinære hensættelser, som sagsøgeren har foretaget i henhold til ZRFG's § 3.
- 45 Det forhold, at der er forløbet mange år fra meddelelsen af aktivitetsrapporten og årsregnskaberne for 1987/1988, til Kommissionen udøvede sine kontrolbeføjelser, betyder hverken, at Kommissionen har begået en åbenbar forsømmelse eller klart har tilsidesat pligten til at udvise rettidig omhu under nærværende sags omstændigheder.
- 46 Det fremgår nemlig ikke åbenlyst alene på grundlag af de angivelser, der findes i dokumenterne, at alle eller en del af de ekstraordinære hensættelser, der henvises til, opfyldte kravene til statsstøtte, der er »uforenelig med fællesmarkedet for kul og stål« i henhold til artikel 4, litra c), KS.
- 47 Henvisningen til ZRFG's § 3 samt den korte forklaring vedrørende de ekstraordinære hensættelser, der er foretaget i henhold hertil, medførte således ikke, at det åbenbart fremgik, at Forbundsrepublikken Tyskland havde tildelt sagsøgeren støtte ved en kompleks mekanisme med nedsættelse af det skattepligtige beløb, og som bl.a. bestod i skattefrie hensættelser eller i ekstraordinære tildelinger af afskrivninger i de første år efter visse investeringer.
- 48 Denne konklusion styrkes yderligere af, at den passage i årsregnskabet 1987/1988, som indeholder en forklaring af lovhjemlen for de ekstraordinære hensættelser og afskrivninger, henviser til flere tyske love, der gjaldt på daværende tidspunkt, og at den pågældende rapport på ingen måde vurderer forholdet mellem disse hensættelsers og afskrivningers størrelse i forhold til hver af hjemlerne, hvilket ikke er blevet bestridt.
- 49 Det samme gælder for de andre aktivitetsrapporter og årsregnskaber, som sagsøgeren har sendt til Kommissionen, eftersom disse ikke indeholder yderligere angivelser vedrørende oprindelsen og arten af de skattefrie hensættelser og de ekstraordinære afskrivninger, som sagsøgeren var begunstiget af i henhold til ZRFG's § 3.
- 50 Ingen af sagsøgerens eller Forbundsrepublikken Tysklands argumenter kan endvidere så tvivl om disse konklusioner.

- 51 For det første er Kommissionens skrivelse af 14. december 1988 samt dens afgørelse af 18. december 1991, som begge blev sendt til Fodbundsrepublikken Tyskland, hvori Kommissionen fandt, at de skattefrie hensættelser og de ekstraordinære afskrivninger foretaget i henhold til ZRFG's § 3 udgjorde statsstøtte, der var omfattet af EF-traktatens artikel 92, stk. 1 (efter ændringen artikel 87, stk. 1, TEF), ikke relevante i nærværende sag.
- 52 Det skal nemlig bemærkes, at EF-traktaten og EKSF-traktaten er to selvstændige traktater. EF-traktaten samt dens afledte ret kan ikke frembringe virkninger på EKSF-traktatens anvendelsesområde, idet EF-traktatens bestemmelser kun subsidiært finder anvendelse i fravær af specifikke regler i EKSF-traktaten (jf. dommen i appelsagen, nævnt ovenfor i præmis 11, præmis 88 og den deri nævnte retspraksis).
- 53 Dokumenterne omtalt ovenfor i præmis 51 blev udfærdiget som led i kontrolprocedurer for foreneligheden ved statsstøtte inden for EF-traktatens anvendelsesområde, efter at Forbundsrepublikken Tyskland i henhold til denne traktat havde anmeldt en støtteordning indført ved ZRFG's § 3. Disse dokumenter er således omfattet af et andet område end det, der er genstand for denne tvist. Det skal dermed fastslås, at de ikke kunne fjerne de vanskeligheder, Kommissionen havde for alene på baggrund af sagsøgerens aktivitets rapporter og årsregnskaber, som Kommissionen besad, at identificere eventuel støtte, som sagsøgeren havde modtaget i form af ekstraordinære hensættelser og afskrivninger i strid med artikel 4, litra c), KS.
- 54 Denne konklusion styrkes af, at de nævnte rapporter og årsregnskaber blev meddelt Kommissionen som led i procedurer, der i modsætning til procedurerne, der foranledigede skrivelsen og afgørelsen nævnt ovenfor i præmis 51, ikke konkret vedrørte kontrol af statsstøtte.
- 55 Der kan udledes lignende konklusioner af skrivelsen fra Kommissionen til Forbundsrepublikken Tyskland af 9. marts 1987. Kommissionen henviste nemlig heri kun til ZRFG for at opfordre Forbundsrepublikken Tyskland til at informere Kommissionen om ændringer til støtteordningen ydet i henhold hertil, hvilket skete i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 92 og 93. Forbundsrepublikken Tysklands svar af 16. april 1987 på denne anmodning indeholdt i øvrigt ingen oplysninger, hvoraf det kan udledes, at denne korrespondance vedrørte støtte, som ikke var omfattet af EF-traktatens anvendelsesområde. Det er i den henseende i øvrigt af betydning, at den eneste bestemmelse i primær ret, der er omtalt i dette svar, er EF-traktatens artikel 92, stk. 2, litra c).
- 56 I modsætning til hvad sagsøgeren har gjort gældende under retsmødet, kan Kommissionen endvidere ikke bebrejdes, at den ved de forskellige udvekslinger med Forbundsrepublikken Tyskland om støtteordningen indført i henhold til ZRFG ikke har specificeret, at disse ikke vedrørte den eventuelle støtte, som hørte under EKSF-traktatens anvendelsesområde. Som bemærket ovenfor foreskrev artikel 6 i tredje stålstøttekodeks, der fandt anvendelse fra den 1. januar 1986, klart og utvetydigt en pligt til at underrette Kommissionen om støtte, som sagsøgeren skulle tildeles i medfør af ZRFG (dommen i appelsagen, nævnt ovenfor i præmis 11, præmis 93).
- 57 Sagsøgerens og Forbundsrepublikken Tysklands argument, udledt af Beckers vidneudsagn vedrørende de møder, som han i 1982 deltog i med medlemmer af arbejdsgruppen »Cadieux«, skal ligeledes forkastes.
- 58 Selv om vidneudsagnet viser, at Kommissionen på dette tidspunkt var bekendt med, at sagsøgeren allerede havde været begunstiget af foranstaltninger truffet i henhold til ZRFG, gav den generelle henvisning i vidneudsagnet til regional støtte derimod for det første ikke mulighed for at fastslå, at støtten bestod i ekstraordinære afskrivninger og skattefrie hensættelser i henhold til ZRFG's § 3 af den art, der lå til grund for vedtagelsen af den anfægtede beslutning. Der kunne ydes flere typer støtte til virksomhederne i henhold til ZRFG.

- 59 For det andet har sagsøgeren selv erkendt, at selskabet hverken havde foretaget ekstraordinære afskrivninger eller skattefrie hensættelser i henhold til ZRFG i regnskabsårene 1981/1982, 1982/1983 og 1983/1984. Støtten ydet af Forbundsrepublikken Tyskland til sagsøgeren var derfor under alle omstændigheder kendetegnet af visse afbrydelser mellem perioden forud for møderne omtalt ovenfor i præmis 57 og det tidspunkt, hvor Kommissionen fik kendskab til sagsøgerens aktivitetsrapporter og årsregnskab for regnskabsåret 1987/1988.
- 60 For det tredje følger det af dette vidneudsagn, at Kommissionen ikke har fremsat indsigelser over for støtten ydet til sagsøgeren i henhold til ZRFG inden 1982. Det kan heller ikke med føje gøres gældende, at Kommissionen på dette tidspunkt ikke kunne foregribe håndhævelsen af reglerne om statsstøtte inden for EKSF-traktatens område, som blev indført mere end tre år senere, da det tredje stålstøttekodeks blev vedtaget. Ifølge dette vidneudsagn kunne Kommissionen endvidere gøre det muligt at udvikle sin vurdering af den støtte, sagsøgeren senere havde fået tildelt i henhold til ZRFG, selv om det alene ville være med henblik på nye afgørelser, der skulle gribe ind i tildelingen af støtte i henhold til stålstøttekodekset og dermed ved afslutningen af den procedure, der specifikt vedrørte kontrollen af den statsstøtte, som Forbundsrepublikken Tyskland havde anmeldt til Kommissionen.
- 61 Hvad angår dette sidste punkt skal det ikke blot understreges, at Forbundsrepublikken Tyskland har tilsidesat sin forpligtelse i henhold til tredje stålstøttekodeks til at anmelde den omtvistede støtte, men at der ligeledes gik næsten tre år, fra kodekset trådte i kraft, til Kommissionen modtog sagsøgerens aktivitetsrapport og årsregnskaber for regnskabsåret 1987/1988.
- 62 Det følger heraf, at det selv om det var godtgjort, at Kommissionen i 1982 var bekendt med den støtte, sagsøgeren tidligere havde fået tildelt i henhold til ZRFG, kunne denne omstændighed ikke være medvirkende til at bevise, at Kommissionen havde gjort sig skyldig i en åbenbar forsømmelse og klart har tilsidesat pligten til at udvise rettidig omhu ved ikke at indlede proceduren med undersøgelse af foreneligheden ved støtten tildelt sagsøgeren, efter at Kommissionen i slutningen af 1988 modtog sagsøgerens aktivitetsrapport og årsregnskaber for 1987/1988.
- 63 Sagsøgeren og Forbundsrepublikken Tyskland har endvidere gjort gældende, at Kommissionens åbenbare forsømmelse og klare tilsidesættelse af pligten til at udvise rettidig omhu følger af det forhold, at Kommissionen fra begyndelsen af 1980'erne modtog flere af sagsøgerens aktivitetsrapporter og årsregnskaber.
- 64 Uden at det i øvrigt er nødvendigt at tage stilling til spørgsmålet, om disse meddelelser blev foretaget, og i givet fald hvilke tjenestegrene i Kommissionen der modtog dem, skal det blot bemærkes, at det på ingen måde er godtgjort, at nævnte rapporter og årsregnskaber indeholdt yderligere oplysninger end aktivitetsrapporten og årsregnskabet for regnskabsåret 1987/1988, som medførte, at det fremstod åbenbart, at Forbundsrepublikken Tyskland havde tildelt sagsøgeren støtte ved en kompleks mekanisme med nedsættelse af det skattepligtige beløb, som bestod i ekstraordinære tildelinger af afskrivninger eller i skattefrie hensættelser.
- 65 Denne konklusion styrkes af, at sagsøgeren, som det er beskrevet ovenfor i præmis 59, ikke har gennemført ekstraordinære afskrivninger og ikke har opstillet ekstraordinære hensættelser i henhold til ZRFG's § 3 for regnskabsårene 1981/1982, 1982/1983 og 1983/1984, og at sagsøgeren derfor ikke havde grund til at indsætte en henvisning til denne bestemmelse i sine aktivitetsrapporter og årsregnskaber vedrørende denne periode.
- 66 Hvad angår sagsøgerens anbringende om, at Kommissionen først efter 1988 begyndte at påtale statsstøtte ydet ved skattefordele, er det i nærværende sag irrelevant, selv om det anses for godtgjort. Det er nemlig i denne henseende kun som led i de relevante bestemmelser i EKSF-traktaten samt foranstaltningerne truffet til gennemførelse heraf, at Kommissionens påståede hidtidige beslutningspraksis skal vurderes (jf. analogt Domstolens dom af 30.9.2003, forenede sager C-57/00 P

og C-61/00 P, Freistaat Sachsen m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 9975, præmis 52 og 53, og Rettens dom af 15.6.2005, sag T-171/02, Regione autonoma della Sardegna mod Kommissionen, Sml. II, s. 2123, præmis 177).

- 67 Det følger af det ovenstående, at Kommissionen som led i nærværende sag ikke på ubestemt tid har ventet med at udøve sine beføjelser i strid med kravet om retssikkerhed, der påhviler Kommissionen, og dermed at det syvende anbringende skal forkastes som ugrundet.
- 68 Herefter undersøges de tre anbringender, der i det væsentlige vedrører beregningen af den støtte, der skal tilbagebetales, og nedsættelsen af dette beløb.

Det fjerde anbringende om anlæggelse af et urigtigt skøn ved kvalificeringen af visse investeringer som henhørende under EKSF-traktatens anvendelsesområde

- 69 Sagsøgeren har bebrejdet Kommissionen, at den har fundet, at visse skattefordele, som sagsøgeren kunne være begunstiget af i henhold til ZRFG's § 3, var omfattet af EKSF-traktatens anvendelsesområde, selv om de hørte under EF-traktatens anvendelsesområde.
- 70 Disse fordele vedrører de investeringer, der står for 1,3% af de samlede støttede investeringer i henhold til ZRFG's § 3, og havde begunstiget sagsøgerens »selvstændige profitcentre«, nemlig en institution af social karakter (Sozialwirtschaft), et vandværk (Wasserwerke), et støberi (Gießerei) samt et rørfremstillingsværksted (Rohrwerk). Hvad angår den erhvervsfaglige uddannelsesinstitution (berufliche Bildung), der er omtalt i punkt 88 i den anfægtede beslutning, har sagsøgeren præciseret, at selskabet ikke længere betragter investeringerne i sidstnævnte som uvedkommende for dets aktiviteter i stålindustrien. Sagsøgerens søgsmål omfatter således ikke længere kvalificeringen af støtten til denne installation.
- 71 For det første har sagsøgeren bebrejdet Kommissionen, at den hovedsageligt har lagt vægt på påstandene fra UK Steel Association, hvorefter sagsøgerens aktiviteter, som ikke hørte under EKSF-traktaten, blev omfattet af EKSF-sektoren ved dens produktion med henblik på at inkludere disse fordele i støttens beregningsgrundlag uden imidlertid at efterprøve, om det var begrundet. Sagsøgeren har gjort gældende, at selskabets aktiviteter, som ikke hørte under EKSF-traktaten, er adskilt fra dets aktiviteter inden for EKSF både fysisk og regnskabsmæssigt. Anvendelsen af ZRFG's § 3 på andre aktiviteter end de under EKSF-hidrørende skal således alene vurderes i henhold til EF-traktaten.
- 72 For det andet har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen ikke har godtgjort, at der er foretaget en effektiv overførsel af de fordele, der følger af anvendelsen af de pågældende skatteforanstaltninger på aktivitetsområderne, der ikke hørte under EKSF-traktaten, til områder omfattet af EKSF-traktaten. En sådan fordrejning er under alle omstændigheder umulig i nærværende sag, eftersom de investeringer, der kan medføre ekstraordinære afskrivninger, skal gennemføres og bevises på forhånd for at kunne være begunstiget af ZRFG's § 3.
- 73 Kommissionen har bestridt disse argumenter.
- 74 Det skal indledningsvis bemærkes, at sagsøgerens klagepunkt, hvorefter Kommissionen i det væsentlige har støttet sig på ikke-efterprøvede påstande fremsat af UK Steel Association vedrørende integrationen af forskellige af sagsøgerens aktiviteter, må forkastes. Som det fremgår af affattelsen af den anfægtede beslutnings punkt 89, har Kommissionen faktisk kun henvist til disse påstande for fuldstændighedens skyld, idet dens beslutning ligeledes er støttet på andre grunde.

- 75 Det bemærkes dernæst, at det i medfør af artikel 80 KS kun er de virksomheder, der udøver en produktionsvirksomhed inden for kul- og stålsektoren, som er undergivet EKSF-traktatens bestemmelser, og i den forbindelse, at kun de produkter, der er nævnt i bilag I til EKSF-traktaten, er omfattet af udtrykkene »kul« og »stål«. Det følger heraf, at en virksomhed kun er underlagt forbuddet i artikel 4, litra c), KS, hvis den udøver en sådan produktionsvirksomhed (jf. i denne retning Domstolens dom af 17.12.1959, sag 14/59, Société des fonderies de Pont-à-Mousson mod Den Høje Myndighed, Sml. 1954-1964, s. 153, org.ref.: Rec. s. 445, på s. 467 og 468, og af 28.1.2003, sag C-334/99, Tyskland mod Kommissionen, Sml. I, s. 1139, præmis 78)
- 76 Det står fast, at sagsøgeren, eftersom selskabet udøver produktionsvirksomhed i stålsektoren, er en stålvirksomhed, der opfylder definitionen i artikel 80 KS.
- 77 Den omstændighed, at en virksomhed som i nærværende sag udøver produktionsvirksomhed inden for jern- og stålsektoren, indebærer imidlertid ikke, at hele dens virksomhed skal anses for at være omfattet af EKSF-traktaten (Rettens dom af 5.6.2001, sag T-6/99, ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi mod Kommissionen, Sml. II, s. 1523, præmis 60).
- 78 I denne forbindelse skal det bemærkes, at for virksomheder, der både fremstiller produkter, der er omfattet af EKSF-traktaten, og produkter, der er omfattet af EF-traktaten, kan en anvendelse af EKSF-traktaten på støtte bestemt til en produktionssektor, som ikke er omfattet af anvendelsesområdet for denne traktat, være berettiget, når der foreligger en reel risiko for afsmitning af denne støtte til fordel for produktionsvirksomhed, som falder ind under dette anvendelsesområde. I betragtning af dels de særlige forhold, der gør sig gældende for jern- og stålindustrien, dels det strenge og absolutte forbud mod statsstøtte, som er indeholdt i artikel 4, litra c), KS, ville det være i strid med formålet med den ordning, der er indført ved EKSF-traktaten, at lade undersøgelsen af støtte, som potentielt kan tilflyde de af en virksomheds produktionssektorer, som er omfattet af EKSF-traktaten, være undergivet EF-traktatens mindre strenge regler (dommen i sagen Tyskland mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 75, præmis 84).
- 79 Det følger heraf, at sagsøgerens klagepunkt om, at Kommissionen skulle have bevist en faktisk afsmitning af de skattefordele vedrørende investeringer, der ikke var omfattet af EKSF-traktaten, til fordel for EKSF-aktiviteterne, ikke kan tiltrædes, idet beviset for en risiko for afsmitning er tilstrækkeligt i denne henseende.
- 80 Det er endvidere i henhold til retspraksis nævnt ovenfor i præmis 78 et krav, at risikoen er reel. Denne betingelse er navnlig opfyldt, hvis »sagsøgerens produktionsplanlægning ikke giver tilstrækkelige garantier for, at der ikke sker en afsmitning fra den omtvistede støtte til fordel for den del af selskabets produktionsvirksomhed, der er omfattet af EKSF-traktaten, og således udgør en påvirkning af konkurrencen på det marked, der er omfattet af den pågældende traktat« (dommen i sagen ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 77, præmis 74). Risikoen for afsmitning skal således være godtgjort af alvorlige beviser, der med rimelighed gør det muligt at formode, at støtten i betragtning af sagens omstændigheder kan medføre afsmitning til fordel for de pågældende stål- og jernvirksomheders aktiviteter inden for EKSG-traktatens område.
- 81 Kommissionen har i den anfægtede beslutning identificeret to elementer, der ifølge Kommissionen giver mulighed for at godtgøre en risiko for afsmitning. For det første har Kommissionen konstateret, at sagsøgeren »kun overordnet« og ikke på profitcentrenes plan tog hensyn til de ekstraordinære afskrivninger og dermed den følgende støtte. For det andet har Kommissionen bemærket, at det ikke er blevet godtgjort, at institutionen med socialt formål udelukkende tjente til aktiviteter, der ikke var omfattet af EKSF-traktaten.

- 82 Hvad angår det første element har Kommissionen gjort gældende, at der, selv om visse investeringer, der var begunstiget af ZRFG's § 3, kunne være foretaget som led i sagsøgerens aktiviteter, der ikke hørte under EKSF-traktaten, imidlertid ikke var adskilt regnskabsføring hos sagsøgeren for sådanne aktiviteter og aktiviteter, der hørte under EKSF-traktaten. Støtten kunne således inden for SAG-koncernen smitte af til fordel for produktionsvirksomhed i henhold til EKSF.
- 83 Sidstnævnte konstatering bekræftes af de oplysninger, som Forbundsrepublikken Tyskland har forelagt Kommissionen i sin meddelelse af 28. marts 2000 vedrørende »principperne ved Salzgitters interne analytiske regnskabsordning«. Det fremgår således af dette dokument, at de ekstraordinære afskrivninger ikke er opført af »de selvstændige profitcentre« omtalt ovenfor i præmis 70. Sagsøgeren har ikke fremført elementer, der kan godtgøre, at de ekstraordinære afskrivninger på trods af disse oplysninger inden for virksomheden ville blive opført, alt efter om de vedrørte aktiviteter inden for EF-traktaten eller EKSF-traktaten.
- 84 Sagsøgerens argument om, at det er udelukket, at der er en risiko for afsmitning hvad angår foranstaltninger til støtte af investeringer, som f.eks. investeringerne, der er et centralt element i nærværende sag, skal endvidere forkastes. Selv om det er korrekt, at de fordele, der følger heraf, er forbundet med en bestemt investering, afhænger begunstigelse af mekanismen fastsat i ZRFG's § 3 ikke af den begunstigede virksomheds aktivitetssektor. Sagsøgeren ville alene som følge af, at virksomheden havde anlæg i Zonenrandgebiet, være begunstiget af skattefordele i henhold til denne bestemmelse, uanset i hvilken aktivitetssektor de støttede investeringer blev gennemført.
- 85 Det følger heraf, at Kommissionen navnlig som følge af manglen på adskilt regnskabsføring hos sagsøgeren med rette har konstateret, at der forelå en reel risiko for, at støtten, der blev tildelt for de af sagsøgerens aktiviteter, der ikke hørte under EKSF-traktaten, kunne smitte af til fordel for sagsøgerens aktiviteter, der hørte under EKSF-traktaten, og dermed ikke har foretaget en sontring i den henseende ved fastsættelsen af grundbeløbet for den omtvistede støtte.
- 86 Det følger af ovenstående betragtninger, at anbringendet om et urigtigt skøn som følge af, at visse investeringer er kvalificeret som henhørende under EKSF-traktaten, skal forkastes.

Det femte anbringende om manglende hensyntagen til, at visse investeringer vedrørte miljøbeskyttelse, samt begrundelsesmangel

- 87 Sagsøgeren har anført, at selskabet har gennemført investeringer med henblik på miljøbeskyttelse for i alt 332 mio. DEM, fordelt på 44 projekter, mellem 1985/1986 og 1994/1995. De forskellige investeringer vedrørte både en modernisering af de gamle installationer for at tilpasse dem til bindende regler og en modernisering af gamle installationer eller nye investeringer, der gav mulighed for at nå et højere miljøbeskyttelsesniveau, når der ikke forelå bindende regler.
- 88 Sagsøgeren har som første led gjort gældende, at Kommissionen med urette ikke godkendte de skattefordele, som sagsøgeren har fået tildelt af Forbundsrepublikken Tyskland for disse investeringer. Det er sagsøgerens opfattelse, at Kommissionen skulle have taget højde for formålet med miljøbeskyttelse, der blev forfulgt med disse fordele, og dermed vurdere muligheden for, at disse blev godkendt på grundlag af stålstøttekodekserne. Kommissionen har ikke taget tilstrækkeligt hensyn til de dokumenter, som sagsøgeren og Forbundsrepublikken Tyskland har forelagt Kommissionen, og hvoraf det følger, at de pågældende investeringer konkret havde til formål at reducere selskabets aktiviteter påvirkning af miljøet.
- 89 Sagsøgeren har som andet led endvidere understreget, at visse investeringer, som selskabet har foretaget i løbet af den pågældende periode, opfyldte kvalificeringen af miljøbeskyttelsesinvesteringer i henhold til § 7, litra d), i »Einkommensteuergesetz« (indkomstskatteloven, herefter »EStG«), og at investeringerne i hvert fald indtil den 31. december 1990 på dette grundlag åbnede en ret til

ekstraordinære afskrivninger, der svarede til dem, der fulgte af ZRFG's § 3. Det står fast, at EStG's § 7, litra d), indførte en skatteordning, der fandt generel anvendelse i hele Tyskland og ikke kun i Zonenrandgebiet.

- 90 Sagsøgeren har i den henseende fremsat et første klagepunkt om en begrundelsesmangel. Kommissionen har nemlig ikke redgjort for, hvordan fordelene forbundet med de ekstraordinære afskrivninger, der er omtalt ovenfor i præmis 90, og som på samme tid var omfattet af både anvendelsesområdet for ZRFG's § 3 og EStG's § 7, litra d), kunne opfylde betingelsen vedrørende selektivitet. Det fremgår således ikke af den anfægtede beslutning, hvorfor den støtte, som sagsøgeren modtog indtil den 31. december 1990 i henhold til ZRFG's § 3 for investeringer til at reducere selskabets aktiviteter påvirkning af miljøet, kunne kvalificeres som støtte i henhold til artikel 4, litra c), KS.
- 91 Sagsøgeren har i et andet klagepunkt gjort gældende, at de skattefordele, selskabet blev indrømmet som ekstraordinære afskrivninger, det foretog, og som indtil den 31. december 1990 opfyldte anvendelsesbetingelserne for både ZRFG's § 3 og EStG's § 7, litra d), ikke kan kvalificeres som statsstøtte, idet de ikke var selektive.
- 92 Endelig har sagsøgeren i et tredje klagepunkt bebrejdet Kommissionen, at den i den del af den anfægtede beslutning, der vedrører investeringerne til miljøbeskyttelse, ikke har foretaget en passende undersøgelse af de talrige dokumenter og forklaringer, som Forbundsrepublikken Tyskland fremlagde under den administrative procedure for at bevise, at støtten opnået i henhold hertil var forenelig. Denne del af den anfægtede beslutning er som følge heraf ligeledes utilstrækkeligt begrundet.
- 93 Kommissionen har afvist denne kritik. Kommissionen har navnlig gjort gældende, at den, som den har gjort detaljeret rede for i den anfægtede beslutning, på ingen måde kunne godkende den støtte, som sagsøgeren påstår at have modtaget for investeringer til miljøbeskyttelse. Forbundsrepublikken Tyskland har faktisk tildelt den pågældende støtte uden at efterprøve, om den var uundværlig for at gennemføre investeringer til miljøbeskyttelse. Hverken sagsøgeren eller den tyske regering har derfor kunnet fremlægge bevis for, at disse investeringer var uundværlige for at beskytte miljøet.
- 94 Det skal i den forbindelse indledningsvis bemærkes, at Retten i de dele af dommen i sagen Salzgitter mod Kommissionen, som er nævnt ovenfor i præmis 7, i generelle vendinger har fundet, at Kommissionen med føje havde fastslået, at de skattemæssige foranstaltninger, som var fastsat i ZRFG's § 3, og som sagsøgeren har nydt godt af, udgjorde statsstøtte, som er uforenelig med fællesmarkedet.
- 95 Retten nåede til denne konklusion under analysen af det første, andet og tredje anbringende vedrørende navnlig selve kvalificeringen af støtten modtaget i henhold til ZRFG's § 3 som statsstøtte samt den fejl, som Kommissionen under alle omstændigheder havde begået ved ikke at erklære, at hele den modtagne støtte var forenelig med EKSF-traktaten i henhold til artikel 95 KS.
- 96 Eftersom Retten endnu ikke har haft lejlighed til at tage stilling til klagepunktet om en manglende tilstrækkelig hensyntagen til, at visse af sagsøgerens investeringer vedrørte miljøbeskyttelse, skal det fastslås, at den del af sagsøgerens argumentation, der er nævnt i præmis 94, ikke påvirker de følger, der skal træffes for dette anbringendes første to led. Under hensyn til dets konkrete indhold gælder dette således for det første anbringendes andet led udledt af den anfægtede beslutnings manglende begrundelse vedrørende selektiviteten af de fordele, der er omfattet af både den ordning, der er fastsat i ZRFG's § 3, og den ordning, der er fastsat i EStG's artikel 7, litra d).
- 97 Derimod falder dette anbringendes tredje led, som mere generelt er udledt af en manglende begrundelse for den del af den anfægtede beslutning, der vedrører investeringerne til miljøbeskyttelse, i det væsentlige sammen med et af de klagepunkter, der er påberåbt som led i det ottende

anbringende. Eftersom Retten i den ophævede doms præmis 184 har forkastet dette anbringende fuldstændigt, og Domstolen har tiltrådt denne del af Rettens argumentation i sin dom i appelsagen, nævnt ovenfor i præmis 11, skal femte anbringendes tredje led forkastes.

Første led udledt af manglende godkendelse af støtten til miljøbeskyttelse

- 98 Hvad angår det første led skal det først præciseres, at selv om miljøbeskyttelse udgør et af Unionens grundlæggende formål, kan nødvendigheden af at tage hensyn til dette formål ikke begrunde udelukkelse af selektive foranstaltninger fra anvendelsesområdet for artikel 4, litra c), KS (jf. analogt Domstolens dom af 13.2.2003, sag C-409/00, Spanien mod Kommissionen, Sml. I, s. 1487, præmis 54).
- 99 For at afgøre, om en national foranstaltning er omfattet af begrebet statsstøtte, er det ikke dens genstand, men virkninger, der er afgørende (jf. analogt Domstolens dom af 26.9.1996, sag C-241/94, Frankrig mod Kommissionen, Sml. I, s. 4551, præmis 20, og af 17.6.1999, sag C-75/97, Belgien mod Kommissionen, Sml. I-3671, præmis 25, og Rettens dom af 28.11.2008, forenede sager T-254/00, T-270/00 og T-277/00, Hôtel Cipriani m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 3269, præmis 195). Det statslige indgrebs miljøbeskyttende formål er således ikke tilstrækkeligt til, at de med det samme falder uden for begrebet »støtte« (jf. analogt Domstolens dom af 22.12.2008, sag C-487/06 P, British Aggregates mod Kommissionen, Sml. I, s. 10505, præmis 84 og den deri nævnte retspraksis).
- 100 Denne analyse påvirker imidlertid ikke de betingelser, hvorunder støtte til jern- og stålindustrien, der finansieres af en medlemsstat, af lokale forvaltninger eller ved hjælp af statsmidler, inden for EKSF-traktaten kan betragtes som forenelig med fællesmarkedets tilfredsstillende funktion i henhold til stålstøttekodekserne (Rettens dom af 19.9.2006, sag T-166/01, Lucchini mod Kommissionen, Sml. II, s. 2875, og af 25.9.1997, sag T-150/95, UK Steel Association mod Kommissionen, Sml. II, s. 1433).
- 101 Det skal herefter bemærkes, at Retten i en del af dommen i sagen Salzgitter mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 7, som Domstolen ikke har ophævet, har forkastet anbringendet om manglende godkendelse til den omtvistede støtte i henhold til artikel 95 KS.
- 102 Gennemgangen af dette anbringende vedrører således udelukkende spørgsmålet, om støtten til investeringerne omtalt ovenfor i præmis 87 kunne godkendes i henhold til en af stålstøttekodekserne.
- 103 Det skal i denne henseende bemærkes, at i modsætning til EF-traktatens bestemmelser om statsstøtte, hvorefter Kommissionen har beføjelse til at træffe beslutning om støttens forenelighed med traktaten, tildeler stålstøttekodekserne kun en beføjelse til Kommissionen for en tidsbegrænset periode (jf. i denne retning Domstolens dom af 24.9.2002, forenede sager C-74/00 P og C-75/00 P, Falck og Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, Sml. I, s. 7869, præmis 115, og Rettens dom af 31.3.1998, sag T-129/96, Preussag Stahl mod Kommissionen, Sml. II, s. 609, præmis 43).
- 104 Såfremt statsstøtte ikke er blevet anmeldt i løbet af den periode, der er fastsat i kodeksen for denne anmeldelse, kan Kommissionen følgelig ikke længere udtale sig om støttens forenelighed med den pågældende kodeks (jf. dommen i sagen Falck og Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 103, præmis 116 og den deri nævnte retspraksis, og Rettens dom af 16.12.1999, sag T-158/96, Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, Sml. II, s. 3927, præmis 61 og 62). Så snart kodeksens anvendelsesperiode er udløbet, er Kommissionen derfor ikke berettiget til i medfør af de fastsatte undtagelser at godkende en støtte til jern- og stålindustrien, der ikke er blevet anmeldt inden for rammerne af denne kodeks (jf. dommen i sagen Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 103, præmis 62 og den deri nævnte retspraksis).

- 105 Det følger endvidere af retssikkerhedsprincippet, at støttens forenelighed med fællesmarkedet i sammenhæng med stålstøttekodekserne kun skal bedømmes i overensstemmelse med de gældende regler på tidspunktet for støttens faktiske tildeling. De materielle EU-retlige regler skal herved fortolkes således, at de kun omfatter forhold, som ligger forud for ikrafttrædelsen, såfremt det af ordlyden, bestemmelsernes formål eller opbygning klart fremgår, at dette har været meningen (jf. dommen i sagen Falck og Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 103, præmis 117-119 og den deri nævnte retspraksis).
- 106 Det står i nærværende sag fast, at Forbundsrepublikken Tyskland ikke har anmeldt støtten til Kommissionen, hvorved Forbundsrepublikken Tyskland har tilsidesat den forpligtelse, den var pålagt ved ikrafttrædelsen af tredje stålstøttekodeks. Endvidere var de stålstøttekodekser, der gjaldt, da denne støtte blev indrømmet, ikke længere gældende på tidspunktet for vedtagelsen af den anfægtede beslutning. Det følger heraf, at Kommissionen med rette i den anfægtede beslutnings punkt 137 har fundet, at den på dette tidspunkt ikke længere kunne godkende den omtvistede støtte i henhold til de stålstøttekodekser, der ikke gjaldt længere.
- 107 Det skal i overensstemmelse med retspraksis nævnt ovenfor i præmis 105 alligevel vurderes, om en sådan godkendelse kunne gives i henhold til sjette stålstøttekodeks, som gjaldt, da den anfægtede beslutning blev vedtaget. I artikel 3 i dette kodeks fastsættes nemlig muligheden for, at støtte til at dække jern- og stålvirksomhedernes omkostninger til forsknings- og udviklingsprojekter erklæres forenelige med fællesmarkedet, forudsat at den overholder reglerne fastsat i fællesskabsrammebestemmelserne for statsstøtte til miljøbeskyttelse, som fremsat i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* af 10. marts 1994 (EFT C 72, s. 3) i overensstemmelse med kriterierne for anvendelse af EKSF på kul- og stålsektoren, som bestemt i bilaget til nævnte kodeks.
- 108 I henhold til denne retspraksis kan det sjette stålstøttekodeks dog kun anvendes med tilbagevirkende kraft, hvis en sådan virkning følger direkte af dets affattelse, dets formål eller dets opbygning.
- 109 Ingen af bestemmelserne i dette kodeks fastslår imidlertid, at den kan anvendes med tilbagevirkende kraft. Desuden fremgår det af de på hinanden følgende støttekodeksers opbygning og formål, at hver enkelt af dem fastsætter bestemmelser for at tilpasse jern- og stålindustrien til formålene i artikel 2 KS, artikel 3 KS og artikel 4 KS i henhold til de behov, der foreligger i en givet periode. Anvendelsen af bestemmelser, der er fastsat for en bestemt periode i henhold til situationen i denne periode, på statsstøtte, der er tildelt og udbetalt i løbet af en forudgående periode, svarer ikke til denne bestemmelses opbygning eller formål (jf. analogt, dommen i sagen Falck og Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 103, præmis 120).
- 110 Det følger heraf, at Kommissionen, da den vedtog den anfægtede beslutning, hverken i henhold til de på hinanden følgende støttekodekser, der var gældende i perioden, eller i henhold til det sjette stålstøttekodeks kunne godkende den statsstøtte, som Forbundsrepublikken havde udbetalt til sagsøgeren for perioden mellem regnskabsårene 1985/1986 og 1994/1995.
- 111 Dette anbringendes første led skal derfor forkastes som ugrundet.

Andet led vedrørende selektiviteten af de skattefordele, som sagsøgeren opnåede for de investeringer i miljøbeskyttelse, som indtil den 31. december 1990 både var omfattet af anvendelsesområdet for ZRFG's § 3 og EStG's § 7, litra d), samt begrundelsesmangel

– Det første klagepunkt om en begrundelsesmangel

- 112 Hvad angår det første klagepunkt skal det indledningsvis bemærkes, at ifølge fast retspraksis skal den begrundelse, som kræves i henhold til artikel 253 EF, og som kan overføres på artikel 15 KS, tilpasses karakteren af den pågældende retsakt og klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den

institution, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, således at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og således at den kompetente ret kan udøve sin prøvelsesret. Det nærmere indhold af begrundelseskravet skal fastlægges i lyset af den konkrete sags omstændigheder, navnlig indholdet af den pågældende retsakt, indholdet af de anførte grunde og den interesse, som retsaktens adressater samt andre, der må anses for umiddelbart og individuelt berørt af retsakten, kan have i begrundelsen (Domstolens dom af 15.7.2004, sag C-501/00, Spanien mod Kommissionen, Sml. I, s. 6717, præmis 73).

- 113 Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige forhold, da spørgsmålet om, hvorvidt en beslutnings begrundelse opfylder kravene efter artikel 253 EF, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes i forhold til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (dommen af 12.4.2004 i sagen Spanien mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 112, præmis 73; jf. analogt Domstolens dom af 29.2.1996, sag C-56/93, Belgien mod Kommissionen, Sml. I, s. 723, præmis 86, og af 15.5.1997, sag C-278/95 P, Siemens mod Kommissionen, Sml. I, s. 2507, præmis 17).
- 114 På baggrund heraf er Kommissionen, mens den i sin begrundelse for de beslutninger, den træffer for at sikre anvendelsen af konkurrencereglerne, ikke har pligt til at komme ind på samtlige faktiske og retlige omstændigheder eller gøre rede for de overvejelser, der har foranlediget den til at vedtage en sådan beslutning, dog i henhold til artikel 15 KS forpligtet til i hvert fald at nævne de omstændigheder og overvejelser, der har væsentlig betydning for beslutningen, og dermed give Unionens retsinstanser og de berørte parter oplysning om, hvorledes den har anvendt traktaten (jf. analogt Rettens dom af 15.9.1998, forenede sager T-374/94, T-375/94, T-384/94 og T-388/94, European Night Services m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 3141, præmis 95 og den deri nævnte retspraksis).
- 115 Begrundelsespligten ved kvalifikationen af en støtteforanstaltning kræver således, at de grunde, der førte Kommissionen til at fastslå, at foranstaltningen faldt inden for anvendelsesområdet for artikel 4, litra c), KS skal være angivet (jf. analogt Domstolens dom af 30.4.2009, sag C-494/06 P, Kommissionen mod Italien og Wam, Sml. I, s. 3639, præmis 49, og Rettens domme af 30.4.1998, sag T-214/95, Vlaams Gewest mod Kommissionen, Sml. II, s. 717, præmis 64, og sag T-16/96, Cityflyer Express mod Kommissionen, Sml. II, s. 757, præmis 66).
- 116 Endvidere fremgår det af fast retspraksis, at støttebegrebet udelukkende skal defineres i betragtning af virkningen af et statsligt indgreb (dommen af 29.2.1996 i sagen Belgien mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 113, præmis 79, og i sagen British Aggregates mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 99, præmis 85, samt Rettens dom af 29.9.2000, sag T-55/99, CETM mod Kommissionen, Sml. II, s. 3207, præmis 53). Statsstøtte kræver i henhold til EU-retten således, at en national foranstaltning som led i en bestemt retlig ordning er i stand til at begunstige visse virksomheder i forhold til andre virksomheder, der under hensyntagen til formålet med den nævnte ordning befinder sig i en tilsvarende faktisk og retlig situation (jf. analogt domstolens dom af 8.11.2001, sag C-143/99, Adria-Wien Pipeline og Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, Sml. I, s. 8365, præmis 41, af 29.4.2004, sag C-308/01, GIL Insurance m.fl., Sml. I, s. 4777, præmis 68, og af 3.3.2005, sag C-172/03, Heiser, Sml. I, s. 1627, præmis 40).
- 117 Det skal endvidere bemærkes, at en statslig foranstaltnings specificitet eller selektivitet ligeledes inden for EKSF-traktatens anvendelsesområde udgør et af kendetegnene for begrebet statsstøtte (Domstolens dom af 1.12.1998, sag C-200/97, Ecotrader, Sml. I, s. 7907, præmis 34), selv om dette kriterium ikke er udtrykkeligt nævnt i artikel 4, litra c), KS. Det følger navnlig af dette princip, at Kommissionen ikke kan pålægge en begunstiget virksomhed en straf, som ikke er fastsat i EU-retten, ved at kræve, at et større beløb end det, der svarer til den støtte, virksomheden faktisk har modtaget, tilbagebetales. Dette gælder, selv om tilbagebetalingen iværksættes lang tid efter, at den pågældende støtte blev tildelt (dommen af 17.6.1999 i sagen Belgien mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 99, præmis 65, og CETM-dommen, nævnt ovenfor i præmis 116, præmis 164).

- 118 I nærværende sag anfægtes det ikke, at EStG's § 7, litra d), indtil i hvert fald den 31. december 1990 opstillede en ordning, der gav de tyske virksomheder mulighed for at foretage ekstraordinære afskrivninger på investeringer foretaget til miljøbeskyttelse, som gjaldt i hele Tyskland og dermed ligeledes i Zonenrandgebiet. Disse skattefordele, som i deres form og økonomiske konsekvenser svarede til de ekstraordinære afskrivninger foretaget i henhold til ZRFG's § 3, kunne imidlertid ikke kumuleres med disse for en given investering.
- 119 Det skal i denne henseende konstateres, at Forbundsrepublikken Tyskland i en skrivelse til Kommissionen den 10. maj 1999 som led i den procedure, som Kommissionen havde iværksat vedrørende støtten udbetalt til sagsøgeren i henhold til ZRFG's § 3, fremlagde de væsentligste kendetegn ved skattefordelene til investeringer i miljøbeskyttelse, der er omfattet af EStG's § 7, litra d). Forbundsrepublikken Tyskland præciserede herved, at den nævnte ordning gav mulighed for ekstraordinære afskrivninger, der kan sammenlignes med de i ZRFG's § 3 indeholdte, og anførte, at denne ordning hørte under den almindelige skatteret og dermed kunne begunstige alle virksomheder i Tyskland, der foretog investeringer, der opfyldte betingelserne fastsat i EStG's § 7, litra d). Forbundsrepublikken Tyskland præciserede ligeledes, at disse skattefordele var et alternativ til skattefordelene i henhold til ZRFG's § 3, og at de ekstraordinære afskrivninger i begge tilfælde var fastsat til 50%. Forbundsrepublikken Tyskland anførte i den samme skrivelse endelig, at en række investeringer, som sagsøgeren havde foretaget i den omtvistede periode, hvis størrelse og art var angivet detaljeret i bilag 2 til nævnte skrivelse, opfyldte betingelserne for anvendelsen af ordningen fastsat i EStG's § 7, litra d). Indholdet af denne passage i skrivelsen af 10. maj 1999 er gengivet i tillægget til skrivelsen, som Forbundsrepublikken Tyskland sendte til Kommissionen den 17. januar 2000.
- 120 Forbundsrepublikken Tyskland har i en skrivelse til Kommissionen den 14. oktober 1999 endvidere afgivet yderligere præciseringer vedrørende sagsøgerens investeringer til at nedsætte dets aktiviteters påvirkning af miljøet, navnlig vedrørende deres tekniske kendetegn, deres bidrag til at beskytte miljøet samt af den konkrete del, som miljøbeskyttelsen udgjorde af hver investerings samlede størrelse.
- 121 Som Kommissionen med rette har gjort gældende, har Forbundsrepublikken Tyskland under den administrative procedure imidlertid ikke gjort gældende, at det forhold, at ordningen iværksat i henhold til ZRFG's § 3 og ordningen iværksat i henhold til EStG's § 7, litra d), eksisterede samtidig, kunne ophæve selektiviteten ved en del af de omtvistede fordele, som sagsøgeren opnåede. Det følger heller ikke af sagsakterne, og det er heller ikke gjort gældende, at sagsøgeren har fremsat et sådant argument ved selskabets kontakter med Kommissionen under den administrative procedure. På den baggrund og i overensstemmelse med principperne anført ovenfor i præmis 113 skal det følgelig fastslås, at Kommissionen ikke var forpligtet til konkret at begrunde den anfægtede beslutning vedrørende spørgsmålet om selektivitet, som sagsøgeren har fremført som led i nærværende søgsmål.
- 122 Dermed skal dette klagepunkt afvises, uden at det i øvrigt er nødvendigt at vurdere, om en sådan begrundelse fremgår af Kommissionens forklaringer i den anfægtede beslutnings punkt 134 ff..
- Det andet klagepunkt om en del af den omtvistede støttes manglende selektivitet
- 123 Hvad herefter angår det andet klagepunkt udledt af den fejl, Kommissionen angiveligt har begået ved i grundlaget for beregningen af den omtvistede støtte at inkludere de skattefordele, som sagsøgeren har nydt som følge af investeringer til at reducere selskabets aktiviteters påvirkning af miljøet, og som indtil den 31. december 1990 både faldt under anvendelsesområdet for ZRFG's § 3 og under EStG's § 7, litra d), kan det ikke tages til følge, idet denne støtte ikke var selektiv.
- 124 For det første skal det understreges, at det i nærværende sag ikke er konkret godtgjort, at visse investeringer, som sagsøgeren foretog i henhold til ZRFG's § 3 indtil den 31. december 1990, kunne være omfattet af ordningen om ekstraordinære afskrivninger i henhold til EStG's artikel 7, litra d).

- 125 For det andet var begunstigelsen af skattefordelene i henhold til ZRFG's § 3 underlagt en geografisk betingelse, nemlig industrianlæggets beliggenhed i Zonenrandgebiet. Det fremgår ikke af affattelsen af denne bestemmelse, at de ekstraordinære afskrivninger og de skattefrie hensættelser var betinget af, at der blev gennemført investeringer til miljøbeskyttelse.
- 126 For det tredje kan denne støtte, eftersom det er fastslået ved Rettens og Domstolens domme i denne tvist, at denne ordning har medført, at sagsøgeren har modtaget statsstøtte, ikke samtidig anses som generelle foranstaltninger, der ikke er omfattet af forbuddet udtrykt i artikel 4, litra c), KS, for så vidt som de tilsigter miljøbeskyttelse. Som det fremgår af retspraksis nævnt ovenfor i præmis 99, er det for at afgøre, om en national foranstaltning er omfattet af begrebet statsstøtte, ikke dens genstand, men dens virkning, der er afgørende. I nærværende sag skal det fastslås, at ZRFG's § 3 gav sagsøgeren mulighed for at opnå statsstøtte uafhængigt af det forfulgte miljøformål og i dette tilfælde ved investeringer, der var begunstiget af ekstraordinære afskrivninger.
- 127 Henvisningerne til EStG's § 7, litra d), der er indeholdt i visse af sagsøgerens årsrapporter, som antydede, at sagsøgeren kunne have gennemført visse af de ekstraordinære hensættelser i henhold hertil, kan ikke så tvivl om denne konklusion, når der navnlig tages hensyn til, at skattefordelene opnået i henhold hertil ikke kunne kumuleres med de skattefordele, som sagsøgeren opnåede i henhold til ZRFG's § 3, og at de derfor nødvendigvis var eksklusive. En gennemgang af årsrapporterne viser nærmere, at sagsøgeren for de forskellige investeringer har påberåbt sig forskellige beløb i henhold til forskellige regler og i de forskellige opgørelser snart ZRFG's § 3, snart EStG's § 7, litra d).
- 128 For det tredje kan ZRFG's § 3 i modsætning til, hvad sagsøgeren har gjort gældende, heller ikke sidestilles med EStG's § 7, litra d). Som sagsøgeren selv har anerkendt, fandt de særlige afskrivninger fastsat i EStG's § 7, litra d), nemlig anvendelse indtil den 31. december 1990 på alle virksomheder, som i Tyskland, foretog investeringer i miljøbeskyttelse på de betingelser, der er fastsat i denne bestemmelse. Som sagsøgeren ligeledes har erkendt, var denne bestemmelse i modsætning til ZRFG's § 3 ikke underlagt en betingelse om, at investeringerne var placeret på et bestemt geografisk område i Tyskland. Derimod var betingelserne for at være omfattet af ZRFG's § 3 på ingen måde forbundet med, at investeringerne havde et miljømæssigt eller økologisk formål, men blot, at de var placeret i en eller flere af anlæggene i Zonenrandgebiet. Den omstændighed, at sagsøgeren i givet fald kunne have opnået de fordele, der er fastsat i EStG's § 7, litra d), hvis selskabet ikke havde været begunstiget af ordningen i henhold til ZRFG's § 3, betyder, som Forbundsrepublikken Tyskland har anført under den administrative procedure, ikke, at de fordele, sagsøgeren har opnået i henhold til ZRFG's § 3, ikke udgjorde statsstøtte, og at betingelserne for at indrømme denne støtte ikke er forskellige fra betingelserne i EStG's § 7, litra d).
- 129 Under hensyn til konklusionerne ovenfor i præmis 111-122 skal dette anbringende dermed forkastes som ugrundet.

Det sjette anbringende om et urigtigt skøn vedrørende definitionen af den afgørende diskonteringssats, manglende klarhed vedrørende hensyntagen til skattesatserne på fordelene og begrundelsesmangel

- 130 Det skal indledningsvis bemærkes, at Kommissionen i nærværende sag har anerkendt, at den ikke kunne fastsætte den tildelte støttes størrelse. For at beregne den pågældende støttes størrelse har den lagt tre elementer til grund for beregningen af støttens nettobeløb til de investeringer, sagsøgeren havde fået godtgjort (herefter »nettosubventionsækvivalenten«). I henhold til den anfægtede beslutnings punkt 93-104 er disse tre elementer skattesatsen, diskonteringssatsen (eller referencesatsen) og arten af de gennemførte investeringer.

131 Med dette anbringende har sagsøgeren for det første anfægtet den diskonteringssats, Kommissionen har lagt til grund. For det andet har sagsøgeren fundet, at beslutningen savner klarhed hvad angår spørgsmålet, i hvilket omfang der skal tages hensyn til skattesatsen på fordelene for at beregne nettosubventionsækvivalenten.

Første led, udledt af et urigtigt skøn med hensyn til Kommissionens fastsættelse af de afgørende diskonteringssatser

132 Det fremgår af den anfægtede beslutnings punkt 97, at diskonteringssatsen til brug for beregningen af subventionsækvivalenten er »den regionale referencesats, der var gældende på tidspunktet for støttens tildeling«. Idet støtten er tildelt gradvist over tid, har Kommissionen fastsat en forskellig sats for de enkelte år mellem 1986 og 1995 for Tyskland. Dette er foretaget ved et referencesystem for beregning af subventionsækvivalenten, der er fastsat for støtte til investeringer i retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte af 10. marts 1998 (EFT C 74, s. 9).

133 Sagsøgeren har gjort gældende, at denne beregningsmetode ikke tager hensyn til sagsøgerens individuelle situation og medfører, at sagsøgeren pålægges at tilbagebetale et beløb, der er større end den støtte, som selskabet rent faktisk har modtaget i henhold til ZRFG's § 3. Sagsøgeren har anført, at referencesatsen skulle fastsættes med henvisning til den rentesats, selskabet i regnskabsårene 1985/86 til 1997/98 opnåede for investering af overskydende likvide beholdninger, som fulgte af de ekstraordinære afskrivninger, dvs. gennemsnitligt 5,99% for alle regnskabsårene.

134 Sagsøgeren har ligeledes bebrejdet Kommissionen, at den ikke har taget hensyn til de satser, der gjaldt efter regnskabsåret 1994/1995, idet det for at beregne satserne var nødvendigt at tage hensyn til perioden fra det tidspunkt, hvorfra retten til at være begunstiget af de ekstraordinære afskrivninger blev udøvet, indtil det beløb, der skulle tilbagebetales, blev fastsat.

135 Selv om Kommissionen ikke har bestridt, at de referencesatser, der er fastsat for hvert år fra 1986-1995, er blevet fastsat uafhængigt af sagsøgerens individuelle situation, har Kommissionen fundet, at »det på grundlag af referencesatserne i dette tilfælde bedst kan vurderes, hvilke økonomiske fordele støttemodtageren har opnået ved, at den pågældende støtte har været stillet til rådighed« (den anfægtede beslutnings punkt 158).

136 Det skal følgelig afgøres, om Kommissionen med rette har benyttet diskonteringssatsen som referencesats for beregningen af subventionsækvivalenten som led i støtten med regionalt sigte i Tyskland, samt om Kommissionen med rette som led heri ikke tog hensyn til de gældende referencesatser fra 1996-1998.

– Det første klagepunkt udledt af diskonteringssatsen som reference for satserne benyttet til beregningen af subventionsækvivalenten som led i støtten med regionalt sigte

137 Det skal indledningsvis bemærkes, at tilbagebetalingen af en ulovlig tildelt støtte tilsigter at genoprette den oprindelige situation og derfor principielt ikke kan betragtes som en foranstaltning, der ikke står i rimeligt forhold til formålene i artikel 4, litra c), KS (jf. dommen i sagen Falck og Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 103, præmis 157 og den deri nævnte retspraksis).

138 Denne tilbagebetaling skal dog være begrænset til de faktiske økonomiske fordele ved, at støtten har været stillet til modtagerens rådighed, og den skal stå i et rimeligt forhold dertil (jf. analogt Rettens dom af 8.6.1995, sag T-459/93, Siemens mod Kommissionen, Sml. II, s. 1675, præmis 99).

- 139 Såfremt den tildelte støtte har karakter af en skatteoverførsel for flere år og dermed en gratis overførsel af likvide midler eller et rentefrit lån, skal der for at tilsigte at genoprette den oprindelige situation kræves tilbagebetaling af de samlede renter, som modtageren skulle have betalt ud fra de gældende markedsrenter (jf. analogt dommen i sagen Cityflyer Express mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 115, præmis 56).
- 140 Kommissionen har med henblik på at kræve genoprettelse af den tidligere situation beføjelse til at fastsætte den rentesats, der gør det muligt at opnå en sådan genoprettelse (dommen i sagen Falck og Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 103, præmis 161). Det tilkommer således ikke Unionens retsinstanser som led i efterprøvelsen af, om udøvelsen af en sådan beføjelse er lovlig, at erstatte Kommissionens skøn med retsinstansens eget skøn, men at undersøge, om Kommissionens skøn er behæftet med en åbenbar fejl eller er udtryk for magtfordrejning (dommen i sagen Falck og Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 103, præmis 161; jf. analogt Domstolens dom af 12.12.2002, sag C-456/00, Frankrig mod Kommissionen, Sml. I, s. 11949, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis, samt Rettens dom af 12.12.1996, sag T-380/94, AIUFFASS og AKT mod Kommissionen, Sml. II, s. 2169, præmis 56, og af 15.9.1998, forenede sager T-126/96 og T-127/96, BFM og EFIM mod Kommissionen, Sml. II, s. 3437, præmis 81).
- 141 Hvad angår fastsættelsen af de satser, der skal anvendes, skal det bemærkes, at referencesatserne anses for at repræsentere det gennemsnitlige niveau for de gældende rentesatser i hver af medlemsstaterne. Referencesatserne er således et gyldigt indeks for markedssatserne for lån til investeringer i industrien (Domstolens dom af 13.7.1988, sag 102/87, Frankrig mod Kommissionen, Sml. s. 4067, præmis 25).
- 142 Det er i den henseende allerede fastslået, at Kommissionen af hensyn til retssikkerheden og en lige behandling som hovedregel kan anse det for berettiget at anvende den for en periode gældende referencesats på alle lån, der bevilges i den pågældende periode (jf. analogt Domstolens dom af 29.4.2004, sag C-278/00, Grækenland mod Kommissionen, Sml. I, s. 3997, præmis 62).
- 143 Kommissionen har endvidere ret til som referencesats at anvende den sats, der er fastsat for vurdering af støtteordninger med regionalt sigte, og som regelmæssigt offentliggøres i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*, eftersom disse gunstige rentesatser, der anvendes på sunde virksomheder, ville være blevet anvendt for at fastlægge støttelementet, hvis den omtvistede ordning var blevet anmeldt (jf. analogt Rettens dom af 11.6.2009, sag T-222/04, Italien mod Kommissionen, Sml. II, s. 1877, præmis 70).
- 144 Der skal tages stilling til det første klagepunkt i lyset af disse principper.
- 145 Med udgangspunkt i konstateringen af, at det er meget vanskeligt i nærværende sag at fastsætte de fordele, sagsøgeren rent faktisk har modtaget ved investering af eventuelle overskydende likvide beholdninger, og fordi det ville give anledning til fordrejning mellem virksomhederne som følge af deres økonomiske politik, har Kommissionen i den anfægtede beslutning fundet det passende at anvende den på tidspunktet for tildelingen af den omtvistede støtte gældende referencesats, dvs. mellem 1986-1995, der benyttes som led i støtte med regionalt sigte, som diskonteringsats.
- 146 Sagsøgeren, der herved støttes af Forbundsrepublikken Tyskland, har derimod anført, at disse ensartede satser, der er præciseret i den anfægtede beslutnings punkt 97, er højere end dem, som sagsøgeren var begunstiget af som følge af investering af eventuelle overskydende likvide beholdninger, der følger af ekstraordinære afskrivninger og af skattefrie hensættelser i henhold til ZRFG's § 3. Diskonteringsatsen skal dermed alene fastsættes med henvisning til udlånsrentesatserne for denne periode.
- 147 Det står i nærværende sag fast, at sagsøgeren takket være de ekstraordinære afskrivninger og de skattefrie hensættelser, der er fastsat i ZRFG's § 3, har været begunstiget af en skatteoverførsel, der, som Kommissionen med rette har anført i den anfægtede beslutnings punkt 61, analyseres som et

rentefrit lån af det overførte beløb for overførselsperiodens varighed. Selv om virksomheden således har skullet betale investeringerne for det overførte beløb indtil afslutningen af afskrivningsperioden, har den imidlertid ikke skullet betale rente af de beløb, den havde fået stillet til rådighed i overførselsperioden.

- 148 I betragtning af princippet anført ovenfor i præmis 139 skal det følgelig fastslås, at den reelle fordel, som sagsøgeren har været begunstiget af, svarer til de renter, selskabet skulle have betalt, fastsat til markedsrenten, hvis det skulle have lånt et beløb svarende til den overførte skat.
- 149 Det fremgår endvidere af retspraksis nævnt ovenfor i præmis 141-143, at Kommissionen under disse omstændigheder havde ret til som diskonteringssats at anvende den sats, der er fastsat for vurderingen af støtteordninger med regionalt sigte.
- 150 Som Kommissionen har understreget, medfører især anvendelsen af udlånsrentesatsen, som i princippet er lavere end lånerentesatsen, på de overførte beløb en paradoksal situation, hvor sagsøgeren netop som følge af de forskud, selskabet har fået tildelt ulovligt af de tyske myndigheder, opnår en fordel ved beregningen af støttens intensitet. Et sådant valg medfører, at man benytter en anderledes metode til beregning af støttens intensitet, ikke blot alt efter om den pågældende støtte har karakter af en skatteoverførsel eller et statsstøttet lån, dvs. et rentefrit lån til gennemførelse af en investering, men ligeledes vedrørende skatteoverførslen, hvorefter den begunstigede virksomhed uden støtten havde måttet optage et lån for at gennemføre den pågældende investering.
- 151 Det følger heraf, at sagsøgeren og Forbundsrepublikken Tyskland hverken har kunnet godtgøre, at der foreligger urigtig retsanvendelse eller et åbenbart urigtigt skøn fra Kommissionens side ved fastsættelsen af diskonteringssatsen, der skal anvendes på de skatteoverførsler, som sagsøgeren har været begunstiget af.
- 152 Det første klagepunkt bør derfor forkastes som ugrundet.
- Det andet anbringende om, at der skulle tages hensyn til de diskonteringssatser, der var gældende i perioden mellem regnskabsårene 1995/1996 og 1997/1998
- 153 Sagsøgeren har gjort gældende, at Kommissionen i sin beregning af støtten opnået i henhold til ZRFG's § 3 ikke alene skulle tage hensyn til referencesatserne for regnskabsårene 1985/1986 til 1994/1995, men ligeledes referencesatserne for regnskabsårene 1995/1996 til 1997/1998. Sagsøgeren har gjort gældende, at opgørelsen af støtten skal omfatte perioden fra det tidspunkt, hvor sagsøgeren havde ret til at være begunstiget af de ekstraordinære afskrivninger, til beløbet, der skulle tilbagebetales, blev fastsat.
- 154 Kommissionen har afvist, at der skal tages hensyn til de referencesatser, der gjaldt for Tyskland i disse år, da de pågældende foranstaltninger vedrørte årene 1986-1995, og at analysen derfor skulle begrænses til denne periode.
- 155 Det skal i den forbindelse indledningsvis bemærkes, at det følger af affattelsen af stævningen, at dette klagepunkt skal forstås således, at det udelukkende vedrører de referencesatser, der gælder for beregningen af den støtte, der blev tildelt i form af sagsøgerens ekstraordinære afskrivninger, der blev gennemført i henhold til ZRFG's § 3, og ikke de skattefrie hensættelser opstillet i henhold hertil.
- 156 Desuden følger det af analysen af det første klagepunkt ovenfor i præmis 137-152, at Kommissionen i den anfægtede beslutnings punkt 97 ikke begik en fejl ved at benytte diskonteringssatsen som referencesats for beregningen af subventionsækvivalenten som led i støtten med regionalt sigte i Tyskland.

157 Det skal videre bemærkes, at Kommissionen i den anfægtede beslutnings punkt 92 har præciseret, at denne vedrørte beløbene i form af ekstraordinære afskrivninger og skattefrie hensættelser, som sagsøgeren havde fået tildelt og opstillet mellem 1986 og 1995 i strid med forbuddet fastsat i artikel 4, litra c), KS. I tabellen i samme punkt i den anfægtede beslutning anføres, at der er fastsat et beløb på 484 mio. DEM for de ekstraordinære afskrivninger og 367 mio. DEM for de skattefrie hensættelser, og at disse beløb skulle bruges som beregningsgrundlag for den samlede støtte, som sagsøgeren rent faktisk havde modtaget. Disse beløb svarer i øvrigt til beløbene nævnt i artikel 1 i den anfægtede beslutnings dispositive del.

158 Sagsøgerens argumentation tilsigter i det væsentlige at kritisere, at Kommissionen til beregningen af den støtte, der skal tilbagebetales, ikke har benyttet de diskonterings satser, der var gældende i perioden mellem regnskabsåret 1995/1996 og regnskabsåret 1997/1998. Der skal i den henseende tages hensyn til de fordele, som sagsøgeren fortsat var begunstiget af i den pågældende periode i medfør af de ekstraordinære afskrivninger foretaget i henhold til ZRFG's § 3.

159 Det skal imidlertid fastslås, at det følger af analysen ovenfor i præmis 157, at nævnte fordele, selv om de forudsættes beviste, ikke er genstand for den anfægtede beslutning, og at nærværende klagepunkt derfor er ugyldigt.

160 Heraf følger, at det sjette anbringendes første led må forkastes som ugrundet.

Andet led om manglende klarhed vedrørende hensyntagen til skattesatserne på fordelene ved beregningen af nettosubventionsækvivalenten og begrundelsesmangel

161 Sagsøgeren har gjort gældende, at den anfægtede beslutnings rækkevidde ikke er klar hvad angår hensyntagen til skattesatserne ved beregningen af den støtte, der skal tilbagebetales. Det er sagsøgerens opfattelse, at Kommissionen skulle have præciseret, om skattesatserne på fordelene udelukkende fandt anvendelse på skatteoverførslerne eller ligeledes på renterne.

162 Kommissionen har ikke fremsat bemærkninger i denne henseende.

163 Den anfægtede beslutnings punkt 94 og 95 er affattet således:

»Skattesatser

(94) Tyskland henholder sig navnlig til retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte, bilag I, punkt 1.1 (retningslinjer), hvorefter støttens intensitet skal beregnes efter skat, dvs. efter betaling af skat på overskuddet. Man taler således om nettosubventionsækvivalent, som repræsenterer støtten til modtageren efter betaling af den pågældende skat [...]

(95) Til beregning af nettosubventionsækvivalenten (NSÆ) skal der således tages hensyn til skattesatsen i forbindelse med det (ikke udbetalte) overskud. Denne sats finder navnlig anvendelse ved vurderingen af skatteudsættelsen og dermed den fordel, som virksomheden har opnået. Kommissionen bemærker endvidere i den forbindelse, at skattesatsen i perioden 1986-1995 var forskellig.«

164 For det første følger det af denne passage, at Kommissionen har taget hensyn til begæringen fra Forbundsrepublikken Tyskland om at udlede beskatningen af fordelene af støttens bruttobeløb for at beregne nettosubventionsækvivalenten.

165 For det andet skal det bemærkes, at ifølge fast retspraksis skal tilbagesøgning af støtte, der er tildelt ulovligt, i mangel af fællesskabsretlige bestemmelser om proceduren ved tilbagebetaling af uretmæssigt udbetalte beløb ske i henhold til bestemmelserne herom i national ret (Domstolens dom af 21.9.1983,

forenede sager 205/82-215/82, Deutsche Milchkontor m.fl., Sml. s. 2633, præmis 18-25, og af 2.2.1989, sag 94/87, Kommissionen mod Tyskland, Sml. s. 175, præmis 12, samt Siemens-dommen, nævnt ovenfor i præmis 138, præmis 82).

- 166 Som Kommissionen således har anført i den anfægtede beslutnings punkt 153, skal Kommissionen i sine beslutninger om tilbagesøgning af statsstøtte ikke beregne skattebetalingens konsekvenser for det støttebeløb, der søges tilbagebetalt, idet en sådan beregning falder ind under anvendelsesområdet for national ret, men kun angive det bruttobeløb, der skal tilbagesøges (Siemens-dommen, nævnt ovenfor i præmis 138, præmis 83).
- 167 Dette er ikke til hinder for, at de nationale myndigheder ved tilbagesøgningen eventuelt foretager fradrag af visse beløb fra det beløb, der skal tilbagesøges, i henhold til de nationale regler, når blot anvendelsen af disse nationale regler ikke i praksis umuliggør en sådan tilbagesøgning eller indebærer en forskelsbehandling i forhold til tilsvarende sager, som national ret finder anvendelse på (Siemens-dommen, nævnt ovenfor i præmis 138, præmis 83).
- 168 I nærværende sag er det i den anfægtede beslutnings artikel 1 anført, på hvilken baggrund støttens bruttobeløb skal beregnes, mens det i den anfægtede beslutnings artikel 2, stk. 2, er anført, at »[t]ilbagesøgningen skal ske uophørligt og i overensstemmelse med national lovgivning«. Reglerne for fuldbyrdelse af den anfægtede beslutning er således fastsat i national ret.
- 169 Det skal følgelig fastslås, at Kommissionen i den anfægtede beslutning ikke var forpligtet til at præcisere, efter hvilke regler Forbundsrepublikken Tyskland skulle foretage beregningen af skattesatsen på fordelene, eftersom denne beregning tilkommer denne medlemsstats myndigheder i henhold til de nationale regler.
- 170 Endelig skal det i betragtning af det ovenstående fastslås, at denne del af den anfægtede beslutning ikke er behæftet med en begrundelsesmangel.
- 171 Det sjette anbringendes andet led skal ligesom det sjette anbringende i sin helhed forkastes.
- 172 Følgelig bør Kommissionen frifindes i det hele.

Sagens omkostninger

- 173 Domstolen har i dommen i appelsagen, nævnt ovenfor i præmis 11, udsat afgørelsen om sagens omkostninger. Det tilkommer således Retten i denne dom samlet at tage stilling til omkostningerne i forbindelse med de forskellige sager i overensstemmelse med procesreglementets artikel 121.
- 174 Ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, bør det pålægges denne at bære sine egne omkostninger og betale Kommissionens omkostninger for Domstolen og Retten i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.
- 175 Forbundsrepublikken Tyskland, der er indtrådt i sagen som intervenient, bærer sine egne omkostninger i medfør af procesreglementets artikel 87, stk. 4, første afsnit.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Anden Udvidede Afdeling):

- 1) **Europa-Kommissionen frifindes.**
- 2) **Salzgitter AG bærer sine egne omkostninger og betaler Kommissionens omkostninger såvel ved Retten som ved Domstolen.**
- 3) **Forbundsrepublikken Tyskland bærer sine egne omkostninger såvel ved Retten som ved Domstolen.**

Forwood

Dehousse

Wiszniewska-Białecka

Szwarcz

Popescu

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 22. januar 2013.

Underskrifter

Indhold

Twistens baggrund	2
Retsforhandlinger og parternes påstande efter hjemvisningen	3
Retlige bemærkninger	4
1. Formaliteten med hensyn til påstandene om, at Kommissionen tilpligtes at fastlægge den reelle fordel, som sagsøgeren har nydt godt af ved støtten	4
2. Om realiteten	4
Det syvende anbringende vedrørende tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet	5
Det fjerde anbringende om anlæggelse af et urigtigt skøn ved kvalificeringen af visse investeringer som henhørende under EKSF-traktatens anvendelsesområde	10
Det femte anbringende om manglende hensyntagen til, at visse investeringer vedrørte miljøbeskyttelse, samt begrundelsesmangel	12
Første led udledt af manglende godkendelse af støtten til miljøbeskyttelse	14
Andet led vedrørende selektiviteten af de skattefordele, som sagsøgeren opnåede for de investeringer i miljøbeskyttelse, som indtil den 31. december 1990 både var omfattet af anvendelsesområdet for ZRFG's § 3 og EStG's § 7, litra d), samt begrundelsesmangel	15
– Det første klagepunkt om en begrundelsesmangel	15
– Det andet klagepunkt om en del af den omtvistede støttes manglende selektivitet	17
Det sjette anbringende om et urigtigt skøn vedrørende definitionen af den afgørende diskonteringsats, manglende klarhed vedrørende hensyntagen til skattesatserne på fordelene og begrundelsesmangel	18

Første led, udledt af et urigtigt skøn med hensyn til Kommissionens fastsættelse af de afgørende diskonteringssatser	19
– Det første klagepunkt udledt af diskonteringssatsen som reference for satserne benyttet til beregningen af subventionsækvivalenten som led i støtten med regionalt sigte	19
– Det andet anbringende om, at der skulle tages hensyn til de diskonteringssatser, der var gældende i perioden mellem regnskabsårene 1995/1996 og 1997/1998	21
Andet led om manglende klarhed vedrørende hensyntagen til skattesatserne på fordelene ved beregningen af nettosubventionsækvivalenten og begrundelsesmangel	22
Sagens omkostninger	23